

Luonnontuhonta rikokseksi kansainväliseen oikeuteen

Kuva: Mauri Rautkari, Brasilia

Mikko Pyhälä, suurlähettiläs emeritus
Suomen sosiaalifoorumi 3.9.2023

Tällaisia on julkisuudessa pidetty luonnontuhontarikoksina

- **Venäjä räjäytti Kahovkan padon Dniprin joessa Ukrainassa 6.06.2023**
- **Joku räjäytti Nord Stream kaasuputken Itämerellä 26.09.2022**
- **Meriekosysteemien tuho pohjatroolauksella ja teollisella kalastuksella**
- **Valtavat öljyvuodot meriin**
- **Kemialliset onnettomuudet ja aseet**

Ecocide = luonnontuhonta

- Käsitteen isä biologi Arthur Galston 1970
- (taustalla Vietnamin pommitukset Agent Orange)
- Olof Palme Tukholman ympäristökonferenssissa 1972
- Polly Higgins 2010 ehdotus YK:n kansainvälisen oikeuden toimikunnalle
- 2017 Stop Ecocide Foundation perustettiin
- 2023 Euroopan parlamentti päätti tukea kampanjaa

Kuva Grid Arendal, palmuöljyviljelmän perustaminen Indonesiassa

Ympäristöjuristi Polly Higgins ehdotti 2010 YK:n kansainvälisen oikeuden toimikunnalle ecocide-rikosta

End Ecocide on Earth 2012

**Kansainvälinen
ruohonjuuritason
kansalaisliike vaati
Euroopan
parlamenttia
tunnustamaan
luonnontuhonnan
rikoksena**

- **Ecocide tulisi sisällyttää
kansainvälisen
rikostuomioistuimen
Rooman
perussääntöön**

Stop Ecocide Foundation 2017

Perustajat

Polly Higgins, Iso-Britannia
1968-2019

Jojo Mehta, Iso-Britannia
Nykyinen toimitusjohtaja

Kansainvälinen rikostuomioistuin

International Criminal Court 1998

Neljä pilaria Rooman
perussäännössä

Tuomitaan henkilöitä
rikoksista kuten

kansanmurha
(=joukkotuhonta),
sotarikos, rikokset
ihmisyyttä vastaan,
hyökkäysrikos

Toimipaikka Haag

Sudanin entinen presidentti Omar Al
Bashir syytteessä vuodesta 2009 , ei
ole voitu pidättää

Cour
Pénale
Internationale

International
Criminal
Court

Ympäristömääräyksiä kansainvälisessä oikeudessa

- MARPOL 1972 laivojen päästöt meriin
- CITES 1973 uhanalaisten lajien kv. kauppa
- ENMOD 1976 sodan ympäristövauriot
- Basel 1989 vaarallisten jätteiden vienti
- Neuvoteltavana IGWG monikansalliset yhtiöt

Sis Marja Lehto on YK:n kv. oikeuden toimikunnan erityisraportoija teemanaan ympäristönsuojelu aseellisissa konflikteissa

Ecocide rikoksena kansallisessa lainsäädännössä

- Vietnam 1990
- Uzbekistan 1994
- Venäjä 1996
- Kazakstan 1997
- Kirgisia 1997
- Tadzikistan 1998
- Georgia 1999
- Valko-Venäjä 1999
- Ukraina 2001
- Moldova 2002
- Armenia 2003
- Ranska 2021
- (Bolivia 2010)
- (Ecuador
perustuslaissa
2008)

Lakeja sovellettu vähän tai ei lainkaan

**Wikipedia: Agent Orange
Vietnamin pommituksissa
aiheutti synnynnäisiä
kehon vääristymiä**

Stop Ecocide rantautui Suomeen 2020

<https://ecocidelawfinland.org/>

Yli 10 000 näyttöä 2020-2023

1. Taiteen tohtoritutkija Raila Knuuttila ja juristi Mikko Husman rekisteröivät nettisivun elokuussa 2020. Se on Stop Ecocide Internationalin virallinen kontakti Suomessa.

2. Marko Ulvila (Siemenpuu-säätiö) ehdotti lokakuussa 2020 nimien keräämistä vetoomukseen Suomen hallitukselle tukea luonnontuhonnan saamista rikoksena kansainväliseen oikeuteen.

- <https://ecocidelawfinland.org/katso-vetoomus/>
- **Vetoomus toimitettiin PMI Sanna Marinille 7.12.2020 noin 150 hengen allekirjoituksin, mukana entisiä ministereitä eri puolueista, akateemikkoja, poliitikkoja, taiteilijoita, uskonnollisia vaikuttajia, tutkijoita.**
- ***Helsingin Sanomat* julkaisi 5.12.2020 mielipidekirjoituksen allekirjoittajina Raila Knuuttila, prof. Janne Kotiaho ja Mikko Pyhälä.**
- **Julkisuutta 2021-2022 eri sanomalehdissä, YLEssä, somessa**

UMI Pekka Haaviston tervehdys viralliselle ICC:n sivutapahtumalle 11.12.2020

INVITATION

ECOCIDE

AS AN INTERNATIONAL CRIME

KEY CONSIDERATIONS

Friday 11th December 2020
12.00pm The Hague / 6.00am New York

19th ASP of the International Criminal Court
The Hague/New York 14th-23rd Dec 2020
Official side event (VIRTUAL)

At last year's ASP in The Hague, small island States Parties to the ICC Vanuatu and Maldives addressed the need for ecocide to be seriously considered by the ICC. Support has been expressed at state level by France and Belgium, with parliamentarians in a growing number of countries now discussing this legal route to sanctioning the worst excesses of environmental damage. The event will cover key legal, historical and political considerations as well as examining the broader implications of this approach to protecting Earth's crucial life-support systems.

There will be time for Q&A

PLEASE REGISTER FOR THIS WEBINAR

Kindly hosted by the Republic of Vanuatu in association with the Stop Ecocide Foundation and Institute for Environmental Security

"Suomi odottaa mielenkiinnolla kansainvälisen asiantuntijajaneelin ehdotusta ecociden määrittelymiseksi ICC:n Rooman perussäännössä, ei retroaktiivisena, mutta vähintäänkin ehkäisevänä."

<https://www.youtube.com/watch?v=KaEFq5djkaA>

Presidentti Tarja Halonen liittyi Stop Ecocide –kampanjan tukiryhmään 2021

**Presidentti Halonen piti
31.5.2022 Stockholm+50
konferenssin
kansalaistapahtumassa
ecocide puheen, jonka
striimiä seurasi koko
maailmassa jättiyleisö:
”...uusi kansainvälinen
luonnontuhontalaki
näyttäisi olevan vankka
ehdotus saada kuriin
vakava tuhoaminen...”**

Suomen ent. varapääministeri Pertti Salolainen liittyi tukijaryhmään 2022

**Suomen entinen
varapääministeri ja WWF
Suomen kunniapresidentti:**

**“Minua kauhistuttaa
ympärilläni ja tiedotuksessa
näkyvä luonnon
tuhoaminen. Meitä on
valtavasti ihmisiä, jotka
haluamme tuon loppuvan.
Luonnontuhonta täytyy
saada rikokseksi
kansainväliseen oikeuteen.”**

Suomen puolueet, eduskunta 2022

- Mai Kivelän (vas) 3.6.2022 toimenpidealoite ehdottaa Suomen hallitus tukisi ICC:ssä (vas, vihr, sdp)
- Vasemmistoliiton puolueohjelma 12.6.2022 tukee ICCssä.
- Vihreiden puolueohjelma: luonnontuhonta rikokseksi kv. sopimuksessa
- Kuva: Vasemmistoliitto

Mai Kivelä

Suomen hallituksen ministeri tukee

**”Luonnon tuhoaminen ei ole enää vain paikallinen tai kansallinen ongelma. Ekosysteemit eivät tunne rajoja eikä luonnolla ole kansallisuutta. Siksi luonnontuhonnan pitäisi olla kansainvälinen rikos.” – Maria Ohisalo Vanuatun hallituksen ja Stop Ecocide Internationalin webinaarissa
2.3.2023**

Kuva:
ympäristö-
ministeriö

Euroopan parlamentti tukee luonnontuhonnan liittämistä EU:n ympäristölakiin

Kuva:
Stop
Ecocide
International

Kuva:
Sirpa
Pietikäinen

- EU:n parlamentti päätti 29.3.2023 tukea luonnontuhonnan liittämistä EU:n ympäristörikosdirektiiviin.
- Sirpa Pietikäinen toimi ympäristövaliokunnan ENVI:n pääneuvottelijana koskien EU:n uutta ympäristölakia.

Pallo on nyt Euroopan komission ja jäsenvaltioiden pelikentällä.

Suomen nuorten allianssi toivoo, että Suomen hallitus ja Pohjoismaat tukisivat

**Tukholman
ilmastokokouksessa
Pohjoismaiden nuoret
pyysivät maiden ministereiltä,
että ministerineuvosto
keskustelisi luonnontuhonnan
kriminalisoinnista.**

**Neuvoston pääsihteeri Paula
Lehtomäki lupasi, että
keskustelu tulee.**

**Päätöksen voisi ehkä tehdä
oikeusministereiden kokous,
jos poliittista valmiutta on.**

PROTECT THE PLANET

Kansainvälinen riippumaton asiantuntijajaneeli

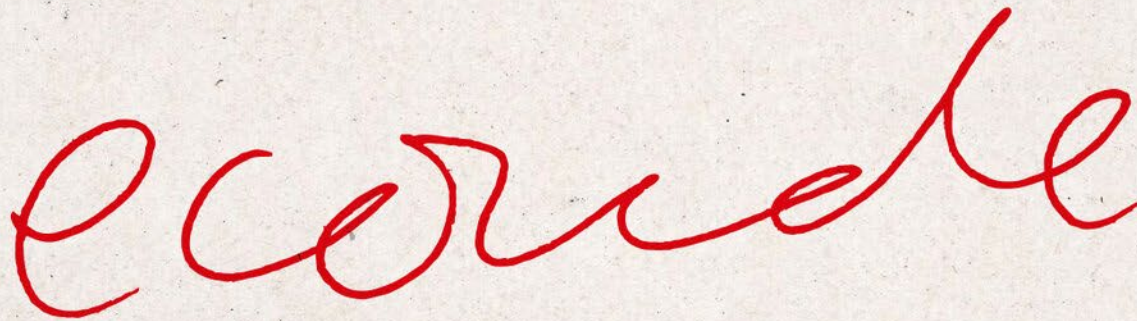

Dep.chair Co-chair

Co-chair

The legal definition

Paneelin ehdottama määritelmä kesäkuussa 2021

A handwritten word in red ink, which appears to be 'ecocide', written in a cursive, flowing style. The word is centered on the page.

“ecocide” means unlawful or wanton acts committed with knowledge that there is a substantial likelihood of severe and either widespread or long-term damage to the environment being caused by those acts.

**Kansainvälisen riippumattoman asiantuntijaneelin
suositus luonnontuhonnan määritelmäksi
kansainvälisenä rikoksena 22.06.2021**

***“Luonnontuhonta” tarkoittaa
oikeudenvastaisia tai mielivaltaisia tekoja,
jotka tehdään tietäen näiden tekojen
aiheuttavan erittäin todennäköisesti
vakavia ja joko laajamittaisia tai
pitkäaikaisia ympäristövahinkoja.***

**Epävirallinen käännös määritelmästä selityksineen 29.06.2021
Prof. Janne Kotiaho (Suomen luontopaneelin puheenjohtaja) ja Mikko Pyhälä**

- a. *“mielivaltainen” tarkoittaa piittaamatonta välinpitämättömyyttä vahingosta, joka olisi selvästi liiallinen verrattuna odotettavissa oleviin sosiaalisiin ja taloudellisiin hyötyihin;*
- b. *“vakava” tarkoittaa vahinkoa, johon liittyy erittäin vakavia haitallisia muutoksia, häiriöitä tai vaurioita mille tahansa ympäristön osalle mukaan lukien vakavia vaikutuksia ihmisten elämään, tai luonnon, kulttuurin tai talouden pääomiin;*
- c. *“laajamittainen” tarkoittaa vahinkoa, joka ulottuu rajatun maantieteellisen alueen ulkopuolelle, ylittää valtionrajat tai aiheutuu kokonaiselle ekosysteemille tai eliölajille tai suurelle joukolle ihmisiä;*
- d. *“pitkäaikainen” tarkoittaa vahinkoa, joka on peruuttamaton tai jota luontainen palautuminen ei voi korjata kohtuullisessa ajassa;*
- e. *“ympäristö” tarkoittaa maapalloa, sen biosfääriä, kryosfääriä, litosfääriä, hydrosfääriä ja ilmakehää sekä ulkoavaruutta.*

biosfääri = elonkehä; kryosfääri = jääpeite; litosfääri = kivipeite; hydrosfääri = vedenkehä

Paneelista huomattavaa

- Asiantuntijapaneelin asetti Stop Ecocide International 2020
- Paneelia ehdottivat Ruotsin parlamentin jäsenet (hallituspuolueet)
- Rinnakkaispuheenjohtaja Philippe Sands, ympäristö- ja ihmisoikeuksien asiantuntija, erit. 1948 Nürnbergin tuomioistuin
- Toinen puheenjohtaja Dior Fall Sow (Senegal)

Määritelmässä huomattavaa

- Ei ole retroaktiivinen
- Liian jyrkkänä ei saisi valtioiden hyväksyntää
- Liian lepsuna olisi hampaaton
- Kohteena maapallon kaikki systeemit
- Ilmaisut ja käsitteet otettu olemassa olevasta kansainväl. oikeudesta
- Määritelmä ei luettele tyyppirikoksia, syytteet nostaa ja käsittelee kolmen tuomarin paneeli
- Tärkeä ehkäisevä vaikutus myös yritysmaailmassa
- Ehkäisee epäreilua ja tuhoisaa kilpailua
- Mahdollistaa ennakoida oman toiminnan seurauksia
- *Financial Times*: ympäristölle mahdollisesti haitallisilla hankkeilla olisi vaikeuksia saada rahoitusta, vakuutuksia sekä toimilupia

Ecocide-rikokselle tukea maailmalta

- **Hallitukset: Vanuatu, Malediivit, Belgia, Samoa, Bangladesh, Bolivia, Kenia, Liechtenstein**
- **Euroopan Parlamentti tukilausumia 2021, 2023**
- **Ruotsin piispainneuvosto tuki IX 2021**
- **Euroopan komission VPJ Frans Timmermans kehoitus hallituksille 2021 keskustella ecocidesta**
- **International Corporate Governance Network tukee ecocide-lakia 2021, 2022**
- **Paavi Fransiskus tuki kriminalisointia XI 2019, 2022**
- **Ranskan presidentti Macron tuki kv. pyrkimystä VI 2020**
- **(Lännen) Ortodoksien patriarkka Bartholomew 2021**
- **YK:n pääsihteeri Antonio Guterres toivoi kriminalisointia 3.07.2021**
- **UNEPin pääjohtaja Inger Andersen arveli 5.6.2022 sana ecocide tulossa YK:n kielenkäyttöön ennen pitkää**
- **Pohjoismaiden ministerineuvosto käsittelee**

Tästä eteenpäin

ICC:n osapuolikokous XII 2023
Haagissa keskustelu jatkuu ainakin epävirallisena.

Käsitellään, jos puolet (62)
jäsenmaista kannattaa. Hyväksytään
2/3 äänillä (82). Pienillä
saarivaltioilla on merkittävä osuus
äänistä.

Kansalaismielipide painaa yhä
enemmän – YK:n Youth Task Force,
myös Avaaz, SumOfUs/Eko,
Euroopan neuvoston
parlamentaarikkokokous

Päämäärinä kiertotalous, hiiltä
sitova maatalous, muovisaasteen
kielto, fossiilienergian alasajo.

- **Erillinen ecocide sopimus ei onnistu, koska sen torjuisivat ainakin Yhdysvallat, Venäjä, Kiina, Saudi-Arabia, Iran, Israel.**
- **Löytävätkö Pohjoismaat yhteisen linjan?**
- **Brasilian presidentti Lulalla vaikeuksia toteuttaahyvät lupauksensa.**
- **Kiinan hiilineutraalilupaus saattaa ohjata tuontia Brasiliasta.**

ECOCIDE ALLIANCE

- **Parlamentaarikkojen yhteistyöfoorumi**
- **International parliamentary alliance for the recognition of ecocide**
- **Koordinaattori:**
- **Marie Toussaint, Ranska**
- **Sirpa Pietikäinen, SF**
- **Simon Holmström, Ahvenanmaa**
- **Eufemia Cullamat, Filippiinit**
- **Rebecca Le Moine, Ruotsi**
- **Larissa Waters, Australia**
- **Caroline Lucas, UK**
- **Rodrigo Agostinho, Brasilia**
- **Ines Sabanes, Espanja**
- **Lindsey Schromen-Wawrin, USA**
- **Samuel Cogolati, Belgia**
- **Lammert Van Raan, Alankomaat**
- **Raphaël Mahaim, Sveitsi**
- **Eleonora Evi, Italia**
- **Elizabeth May, Kanada**

Ecocide Law Alliance

- Ruotsissa kesäkuussa 2022 perustettu kansainvälinen ryhmä. Sen jäsenyritykset takaavat, että niiden hankkeisiin ei liity luonnontuhontarikoksia.
- Tavallaan rinnakkaisjärjestö Climate Leadership Councilille.
- Tällaisella toiminnalla voi olla kauas kantavat seuraukset.
- Liian aikaista sanoa miten valmis Sustainable Business yhteisö olisi lähtemään tähän, aikaa myöten kyllä.

Artists for ecocide 2022

- Perustaja *Raila Mar* taiteen tohtoritutkija Raila Knuuttila.
- Jäseninä taiteilijoita monista maista mm. Sibelius-Akatemia
- Raila on aktiivinen somessa: Ecocide Law Finland Facebook (10 000+ näyttöä), Instagram, Twitter

<https://www.stopecocide.earth/artists-for-ecocide-law>

Kiitos huomiostanne !

Mikko Pyhälä, Ekosäätiö
Stop Ecocide International,
asiantuntijaneuvoston jäsen

Kuva: Unsplash